

Aihe: Asia: Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (VNS 6/2025 vp) - kirjallinen lausunto Suomen Sopimuspalokuntien Liitto

Lähetetty: 19.2.2026, 11.03.47

Mistä: ari.maskonen@sspl.fi<ari.maskonen@sspl.fi>

Mihin: Hallintovaliokunta

Kopio: Helo Henri; Parviainen Päivi

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry
LAUSUNTO VNS 6/2025 vp

Finlands Avtalsbrandkärers Förbund rf
18.02.2026
toimisto@sspl.fi | www.sspl.fi

Eduskunnan hallintovaliokunnalle
Asia: Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (VNS 6/2025 vp)

1. Yleisarvio

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry katsoo, että sisäisen turvallisuuden selonteko on kokonaisuutena vahvasti rikollisuuspainotteinen. Rikollisuuden torjuntaan, tiedusteluun, rajaturvallisuuteen ja lainsäädäntökehittämiseen esitetään useita täsmällisiä toimenpiteitä, henkilöstötavoitteita ja uudistuksia.

Sen sijaan pelastustoimen operatiivinen toimintakyky ja koko maan kattava arjen turvallisuus jäävät kokonaisuudessa liian vähälle huomiolle, vaikka ne muodostavat kansalaisten turvallisuuden konkreettisen perustan niin normaalioloissa kuin häiriötilanteissa.

Turvallisuus ei rakennu yksinomaan uhkien torjunnasta, vaan myös kyvystä vastata onnettomuuksiin, tulipaloihin, ympäristövahinkoihin, infrastruktuurihäiriöihin ja muihin häiriötilanteisiin koko maan alueella – nopeasti ja yhdenvertaisesti.

2. Koko maan turvallisuus edellyttää hajautettua järjestelmää

Koko maan turvallisuus edellyttää hajautettua ja toimintakykyistä pelastustoimen järjestelmää. Sopimuspalokunnat:

- mahdollistavat yhdenvertaisen avunsaannin laajoilla maantieteellisillä alueilla
- muodostavat pelastustoimen operatiivisen selkärangan erityisesti harvaan asutuilla alueilla
- tuottavat merkittävän osan pelastustoimen käytännön hälytystoiminnasta ja arjen turvallisuuspalveluista

Selonteossa todetaan, että harvaan asutuilla alueilla vapaaehtoisten ja sopimusperusteisten turvallisuustoimijoiden merkitys korostuu ja että sopimuspalokunnilla on merkittävä rooli ensimmäisenä paikalle ehtivinä auttajina sekä pelastuspalvelujen tuottajina, ja niiden toimintaedellytyksistä tulee huolehtia.

SSPL pitää tätä kirjausta tärkeänä, mutta toteaa, että selonteossa sopimuspalokuntien merkitys jää yleiselle tasolle ilman rakenteellisia tai rahoituksellisia sitoumuksia niiden toimintaedellytysten turvaamisesta. Sopimuspalokuntajärjestelmän asemaa ei vahvisteta konkreettisilla toimenpiteillä, vaikka se on käytännössä koko maan turvallisuuden perusrakenne.

3. Kriittinen infrastruktuuri ja operatiivinen vaste

Muuttuneessa turvallisuusympäristössä kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ja sabotaasin mahdollisuus, myös pehmeissä kohteissa, korostuvat. Energiaverkot, vesihuolto, tietoliikenne, liikenteen solmukohtat ja julkiset tilat voivat olla tahallisen vahingoittamisen kohteita.

Näissä tilanteissa pelastustoimi vastaa seurausvaikutusten hallinnasta, väestön suojaamisesta ja tilanteen vakauttamisesta. Pelastustoimen interventiokyky – mukaan lukien sopimuspalokuntien kattava verkosto – on siten keskeinen osa kriittisen infrastruktuurin tosiasiallista suojausta.

Selonteossa tämä operatiivinen ulottuvuus jää kuitenkin yleisten tavoitteiden tasolle ilman konkreettisia kehittämistoimia. Kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ei ole vain ennakoivaa valvontaa ja lainsäädäntöä, vaan myös kykyä hallita seurausvaikutuksia nopeasti koko maan alueella.

4. Pelastustoimen osalta puuttuvat konkreettiset sitoumukset

Selonteossa esitetään useilla turvallisuuden osa-alueilla täsmällisiä ja mitattavia toimenpiteitä, kuten henkilöstötavoitteita ja lainsäädäntöuudistuksia.

Pelastustoimen osalta sen sijaan puhutaan suorituskyvyn kehittämisestä ja valmiuden vahvistamisesta ilman:

- konkreettisia resursoituja toimenpiteitä
- aikataulutettuja tavoitteita
- määrällisiä henkilöstö- tai valmiustavoitteita

Kyse on abstrakteista tavoitteista, ei sitovista ratkaisuista. Tämä epäsuhta on merkittävä.

Jos sisäisen turvallisuuden kokonaisuutta vahvistetaan, pelastustoimen – mukaan lukien sopimuspalokuntien – aseman tulee näkyä yhtä konkreettisina päätöksinä kuin muiden turvallisuusviranomaisten osalta.

5. Esitykset hallintovaliokunnalle

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry esittää, että hallintovaliokunta:

1. Korostaa mietinnössään pelastustoimen operatiivista roolia sisäisen turvallisuuden perustana.
2. Edellyttää hallitukselta konkreettisia ja mitattavia toimenpiteitä pelastustoimen suorituskyvyn vahvistamiseksi.
3. Kiinnittää erityistä huomiota sopimuspalokuntien toimintaedellytysten turvaamiseen osana kansallista kokonaisturvallisuutta.
4. Edellyttää, että kriittisen infrastruktuurin suojaamista koskevissa linjauksissa huomioidaan pelastustoimen ja sopimuspalokuntien operatiivinen rooli seurausvaikutusten hallinnassa.

Sisäisen turvallisuuden uskottavuus ei perustu ainoastaan rikollisuuden torjuntaan, vaan myös siihen, että apu saapuu nopeasti – kaikkialla Suomessa.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry
Ari Maskonen
Toiminnanjohtaja